

RS AU § 158 Ansökan värdstad SM-veckan

Ärendenummer: RS 2024/1418

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Region Gotland avstår från att ansöka om att bli värdstad för SM-veckan år 2028.

Sammanfattning

SM-veckan är ett av Sveriges mest framstående idrottsevenemang, där landets bästa idrottsutövare samlas för att tävla om svenska mästerskapstitlar i en rad olika sporter. SM-veckan finns både som sommar och som vinter. Det är en årligt återkommande händelse som anordnas både sommar och vinter, med Riksidrottsförbundet som ägare och i samarbete med Sveriges Television (SVT) och en utvald värdstad. Evenemanget erbjuder en unik möjlighet för allmänheten att uppleva idrott på nära håll, vilket främjar idrottens betydelse och bidrar till en festlig atmosfär med medaljer och stjärnglans.

Riksidrottsförbundet arrangerar SM-veckan årligen i olika värdstäder. I år finns möjlighet att ansöka om att bli värdstad för SM-veckan sommar år 2027 och år 2028. År 2026 finns möjlighet att ansöka om att bli värdstad år 2029 och 2030. En arbetsgrupp bestående av representanter från Region Gotland, RF-SISU Gotland och besöksnäringen har arbetat med att ta fram ett underlag för en eventuell ansökan, men också tittat på hur andra kommuner i Sverige arbetat och vad det kostat samt vad det inbringat till en kommun.

På SM-veckan sommar deltar cirka 8000 personer, inklusive idrottare, ledare och funktionärer. Evenemanget skapar möjligheter för näringslivet och föreningslivet att stärka sina verksamheter genom olika aktiviteter. Tidigare värdstäder som Borås och Linköping har visat på betydande ekonomiska effekter. I Linköping 2022 bidrog besökare med en turistekonomisk omsättning på över 80 mnkr. Erfarenheterna från dessa städer visar på en positiv påverkan på både föreningsliv och turistekonomi.

RF-SISU Gotland har sedan 1985 arbetat för att använda idrottsevenemang som en anledning för turister att besöka Gotland. Idrottens Ö, som omfattar cirka 120 årligen återkommande evenemang, genererar omkring 120 000 gästnätter. SM-veckan skulle passa väl in i dessa ambitioner och bidra till att stärka Gotlands attraktionskraft. Gotlands idrott består av cirka 190 föreningar och 40 000 medlemskap, med ett starkt engagemang från cirka 3 000 ledare. RF-SISU Gotland är övertygade om att föreningarna skulle visa samma engagemang för SM-veckan, och förbundet är redo att bidra med resurser och kunskap för ett lyckat evenemang.

För att arrangera en SM-vecka sommar krävs att värdstaden erbjuder två evenemangsområden: ett centralt område för en tillfällig multiarena och ett område med en inomhus multisportarena. Visby hamn och Visborgsområdet har föreslagits som lämpliga platser. Dessutom måste värdstaden ha lokala idrottsföreningar som kan arrangera SM-tävlingar, naturliga evenemangsområden med kapacitet för flera idrotter, logikapacitet motsvarande cirka 8000 gästnätter, ett väl fungerande stadsnät för TV-produktion, samt en samordnad ansökan i samråd med RF-SISU distriktet.

Värdstaden behöver en budget på minst 10 mnkr för att täcka kostnaderna för evenemanget, inklusive en fast rättighetsersättning till Riksidrottsförbundet och kostnader för TV-grafik, etablering av SM-tävlingar, logistik, marknadsföring och möteskostnader. Utöver detta tillkommer kostnader för en lokal projektledare som ska finnas på plats 18 månader innan evenemanget. Totalkostnaden för projektledartjänsten uppskattas till 1,5 mnkr. Till det kommer även alla interna resurser som behöver tas i anspråk, allt från bokning, till kommunikatörer, markupplåtelse, renhållning och så vidare. Kostnad och åtgång på dessa är inte uträknad ännu.

Ansökningsformulär skickades ut till alla kommuner i Sverige i början av 2024. Regionstyrelseförvaltningen på Gotland har sedan dess arbetat med RF-SISU Gotland och besöksnäringen för att utvärdera möjligheterna för Gotland att genomföra en SM-vecka. Ansökan för år 2028 måste vara inne senast 28 juni 2024 och ett beslut om eventuell fortsatt process meddelas senast 13 september 2024. Riksidrottsförbundet och SVT besöker sedan utvalda städer och meddelar beslut om värdstad senast 29 november 2024. Ansökan för år 2029 ska vara inne sommaren 2026, det arbetet behöver fortlöpa från och med nu och framåt men intensifieras från sommaren 2025 och fram till inlämning om Region Gotland avser att söka.

I den regionala utvecklingsstrategin prioriteras att utveckla Gotlands attraktionskraft, både för att locka nya invånare och behålla nuvarande. SM-veckan kan bidra till detta genom att erbjuda ett mervärde och stärka Gotland som destination. Det är också ett led i arbetet med att utveckla turismen och besöksnäringen mot målet att Gotland ska vara Norra Europas mest hållbara och attraktiva resmål 2027.

För att genomföra SM-veckan på Gotland krävs en tydlig mottagarstruktur och god samordning inom Region Gotland. Under 2023 och 2024 har en utredning gjorts för att förbättra samordningen av evenemang på ön, vilket är viktigt för att kunna hantera ett evenemang av SM-veckans storlek och komplexitet.

Förvaltningens bedömning är att det finns två möjliga vägar att gå. Det ena är att söka värdskapet till 2028, vilket i sin tur betyder att ansökan måste vara inne senast 28 juni och att det behöver finnas ett politiskt beslut om finansiering.

Det andra alternativet är att fortsätta arbetet mot en ansökan inför 2029 och arbeta in finansiering i de aktuella årens budget. RF-SISU förordar 2028 utifrån att det inom idrotten rent tidsmässigt passar bättre då en eventuell SM-vecka inte hamnar för tätt inpå Island Games 2031.

Förvaltningen ser utmaningar med 2028 ur en del olika perspektiv. Det handlar om ekonomi och den interna resurssättningen i samband med just evenemang. Förvaltningen ser också tiden fram till dess att ansökan ska vara inlämnad som problematisk. Även om 2028 är några år bort är det ekonomiska läget fortsatt utmanade och osäkert, vilket gör ett engagemang som denna osäkert.

Förvaltningen bedömer att arbetet istället kan fortsätta med fokus på en ansökan till SM-veckan 2029. RF-SISU Gotland ser i dagsläget inte 2029 som ett gångbart alternativ utifrån att Island Games ligger två år senare i planeringen. För Region Gotland bedömer förvaltningen att det 2029 skulle ge bättre förutsättningar att se över resurserna ekonomiskt och resursmässigt.

Bedömning

Förvaltningen anser att en SM-vecka på Gotland skulle kunna ge många positiva effekter inom många olika områden. Det skulle utveckla våra gotländska föreningars arrangemangsförmåga, inte minst nyttigt inför ett eventuellt kommande Island Games 2031. Det skulle vara en inreseanledning för många och det skulle också vara ett tillfälle för de som redan bor, lever och verkar på ön att uppleva elitidrott och känna stolthet över vad Gotland kan leverera. Exponeringen i nationell media i och med att SVT sänder stora delar av arrangemanget är också av ett stort värde. SM-veckan i sig själv ger många positiva värden och är något som Region Gotland bör sträva efter att arrangera. Utvärderingen från Linköpings SM-vecka från 2022, om än inte direkt överförbar ger en bild av hur en utveckling kan vara.

Vad gäller tidpunkt på sommaren är förvaltningen övertygad om att möjligheten att kunna lägga SM-veckan i direkt anslutning till Almedalsveckan kommer att vara en stor konkurrens fördel gentemot andra ansökande värdstäder utifrån SVT:s närvaro under Almedalsveckan och den infrastruktur som de då redan har på plats i Visby.

Under 2023 och 2024 har förvaltningen haft i uppdrag att utreda hur regionen är strukturerad i dagsläget, ta intryck av andra kommuners arbete och göra en översyn över hur det arbetet skulle kunna struktureras inom Region Gotland framöver. Det uppdraget är numera en del av det mer omfattande uppdraget att se över destinationsutvecklingen, RS 2024/891. Slutsatsen är tydlig, för att kunna vara mottaglig för den typen av arrangemang så som SM-veckan och liknande är behovet av samordnande resurser internt på Region Gotland viktigt. Så som vi är rustade idag, gör förvaltningen bedömningen att vi inte kan arrangera en SM-vecka. En förutsättning för beslut om ansökan och finansiering av SM-veckan är att även utveckling av evenemangssamordning sker.

Minst 10 mnkr är erfarenhetsuppskattningen på kostnadsbilden för att arrangera SM-veckan, till det kommer även en projektledartjänst som tillsätts 18 månader innan spelen ska genomföras, en kostnad på uppskattningsvis 1,5 mnkr totalt. Utöver det kan ytterligare kostnader behöva tillskjutas beroende på hur kostnadsutvecklingen sker fram tills utförandet. Med bakgrund till den ekonomiska situation som regionen befinner sig i gör det svårt att förorda en ansökan till 2028. Förvaltningen bedömer att mer tid istället behöver läggas för att möjliggöra en ansökan till 2029 och att regionen inför en sådan eventuell ansökan har en bättre bild av det samlade ekonomiska läget.

Det finns som förvaltningen ser det två alternativa beslut att ta om regionstyrelsen ser positivt på att Gotland kan stå värdstad för en framtida SM-vecka.

Alternativ ett är att söka värdskapet till 2028, viket i sin tur betyder att ansökan måste vara inne senast 28 juni och att det behöver finnas ett beslut om finansiering, eller beslut att finansiering ska arbetas in aktuell budget för de år som är aktuella, i detta fall 2026 och 2027.

Alternativ två är att ge förvaltningen i uppdrag att fortsätta arbetet med en ansökan inför 2029 och de politiska beslut som behöver tas.

RF-SISU Gotland förordar alternativ 1, det vill säga, ansökan till 2028 främst för att det ligger bättre till ett eventuellt Island Games 2031 och att idrotterna inom Gotland ser positivt till detta år.

Förvaltningens samlade bedömning är att förordna alternativ 2.

- Att ansökan tas fram i samråd med vårt RF-SISU distrikt.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Per Wallstedt, fritidsstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande yrkar att Region Gotland ska avstå från att ansöka om att bli värdstad för SM-veckan år 2028.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Kravspecifikation och skiss för centralt evenemangsområde i citymiljö
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-05-13